

строительства в Украине представлены примеры его внедрения в Европейских странах; приведены основные недостатки и преимущества.

Ключевые слова: «пассивный» дом, «зеленая» экономика, устойчивое развитие строительных предприятий, энергосбережение.

M. Klimchuk

Theoretical and applied principles of energy-efficient building: an economic aspect

In the article the development and implementation of modern concepts of energy efficiency in construction "passive" house and "Triple Zero". On the basis of "green" economy singled features passive construction in the perspective of its structural components: economic, environmental and social. In order to popularize energy-efficient construction in Ukraine are examples of enforcement in European countries; are the main advantages and disadvantages.

Keywords: "passive" house, "green" economy, sustainable development construction companies, energy saving.

УДК 69.003 (076)

К.В. Ізмайлова

канд. економ.наук, проф.

ВПЛИВ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ОПЕРАЦІЙНИЙ ПРИБУТОК БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Із застосуванням кореляційно – регресійного методу аналізу та відповідного програмного продукту досліджується вплив на операційний прибуток будівельних підприємств динаміки змін нематеріальних активів, зокрема, їх «інтелектуальної» складової.

Ключові слова: нематеріальні активи, інтелектуальна власність, методикореляції, рівняння регресії

Вступ. Моделювання зв'язку між результатним (динаміка операційного прибутку будівельних підприємств) і факторними показниками (динаміка розміру та структури нематеріальних активів). Побудова аналітичного виразу залежності – рівняння регресії відображує зазначені зв'язки.

Аналіз досліджень і публікацій. Роль нематеріальних активів у стратегічному розвитку економіки представлена у ряді робіт вітчизняних і зарубіжних дослідників. Висвітлений досвід високорозвинених країн світу з прискорення інвестицій у нематеріальні активи, зокрема, у інтелектуальну власність, що стає головним чинником у зростанні ВВП країни. Питанням використання нематеріальних активів підприємств присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних авторів: С.А.Верина [5], Blair, Margaret M.[6], Павлової А.В. [8], Р. Рейли, Р. Швайса [9], Ревви А.М. [10], Д.С. Тарасюка [11], Джеймса Р. Хитчнера [12].

Формулювання цілей та завдання статті. Метою статті є дослідження ролі нематеріальних активів та, зокрема, їх «інтелектуальної» складової в стратегії розвитку будівельних підприємств. За вихідними даними фінансової та управлінської (бухгалтерської) звітності, з використанням методу кореляційно-регресивного аналізу визначення кількісного впливу змін нематеріальних активів та їх структури на зміни операційного прибутку будівельних підприємств. Побудова рівняння зв'язку (регресії).

Основна частина. За чинним в Україні Податковим кодексом (ст. 14.1.120), нематеріальні активи — право власності на результати інтелектуальної діяльності, у тому числі промислової власності, а також інші аналогічні права, визнані об'єктом права власності (інтелектуальної власності), право користування майном та майновими правами платника податку в установленому законодавством порядку.

Економіка високорозвинених країн світу наприкінці ХХ сторіччя вийшла на новий, інноваційний етап свого розвитку. В інноваційній економіці провідна роль належить нематеріальним активам підприємств. Їх частка у сукупних активах підприємств розвинених країн становить 40-70%; в Україні поки що – 2

– 5, але ж вона поступово зростає. У загальному обсязі капітальних інвестицій в Україні на нематеріальні активи припадає 3,5%, із них програмне забезпечення та бази даних – 1,6% [4].

Із застосуванням методів кореляційного аналізу та відповідного програмного продукту [7] була досліджена залежність темпів змін операційного прибутку діяльності будівельних підприємств (функціональний, результативний показник – Y) відсукупності таких факторів:

- Частка нематеріальних активів у активах підприємства – X_1 ;
- Темпи змін розміру нематеріальних активів – X_2 ;
- Частка «інтелектуальної вартості» у нематеріальних активах (права на винаходи, ноу-хау, програмні продукти, бази даних тощо) – X_3 ;
- Темп змін «інтелектуальної» частки нематеріальних активів – X_4 .

Першоджерела вихідних даних¹ – фінансова та управлінська звітність про діяльність 7 будівельних підприємств по кварталах за 2011 – 2 півріччя 2015 років. Ці підприємства виконують зрівняні річні обсяги та види робіт, а також мають однакову організаційно-правову форму власності – ПАТ (публічні акціонерні товариства). Таким чином, загальна кількість спостережень дорівнює: $7 \times 18 = 126$, що відповідає хрестоматійним вимогам до кількості спостережень при кореляційному аналізі (не менш ніж у 6 - 8 разів перевищувати кількість досліджуваних факторів) .

Значення коефіцієнтів варіації наведені у таблиці 1.

-
1. Форма № 1 Баланс підприємства, код рядка 1000 – Нематеріальні активи; рахунок 12 управлінської звітності..
 2. Форма № 2 «Звіт про фінансові результати», код рядка 2190 – Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн..
 3. Субрахунки: 124 «Право на об'єкти промислової вартості» (права на винаходи, ноу-хау тощо); 125 «Авторські та суміжні з ними права (програми для ЕОМ, бази даних тощо).

Таблиця 1

Статистичні характеристики вихідної інформації

Функція та фактори	Середньо-арифметичне значення	Середньо-квадратичне відхилення	Варіація, %	Перевірка на однорідність
Y	0,990	0,064	6,44%	Однорідна
X_1	0,025	0,007	27,42%	Однорідна
X_2	1,031	0,110	10,64%	Однорідна
X_3	0,413	0,078	18,81%	Однорідна
X_4	1,002	0,103	10,28%	Однорідна

Дані табл.1 свідчать про припустимий рівень однорідності даних (граничний рівень варіації – 33%). Коефіцієнти парної та частинної кореляції наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Коефіцієнти кореляції та t – критерії Стьюдента

Показники	X_1	X_2	X_3	X_4
Парні коефіцієнти кореляції - R	-0,3584	0,6026	0,7432	0,7473
Парні коефіцієнти детермінації – R^2	0,1284	0,3631	0,5523	0,5584
$t_{\text{спостережень}}$	-1,5354	3,0203	4,4431	4,4980
$t_{\text{крит.}}$	2,1199	2,1199	2,1199	2,1199
Частинні коефіцієнти кореляції - R	0,1071	0,1878	0,4305	0,2776
Частинні коефіцієнти детермінації – R^2	0,0115	0,0353	0,1854	0,0771
$t_{\text{спостережень}}$	0,3883	0,6896	1,7199	1,0418
$t_{\text{крит.}}$	2,1604	2,1604	2,1604	2,1604
Ранг фактору, що досліджується	4	3	1	2

Коментар до табл.2. Значущість частинних та парних коефіцієнтів кореляції перевіряється за так званим t – критерієм Стьюдента. Якщо $t_{\text{спост.}} > t_{\text{крит.}}$ то у випадку парної кореляції – залежність між двома факторами, що обумовлена впливом інших факторів, доведена (показники X_2, X_3 та X_4); у випадку частинної кореляції – доведена "чиста" залежність між двома факторами, що не обумовлена впливом третьої випадкової величини.

Таким чином, найвпливовішим на зростання операційного прибутку є показник частки «інтелектуальних» активів у складі нематеріальних активів; друге місце за своїм впливом посідає темп змін розміру «інтелектуальних» активів. Серед розглянутих чинників найменший вплив на результативний показник має частка нематеріальних активів у сукупних активах підприємства.

За результатами аналізу було отримане таке рівняння множинної регресії:

$$Y_x = 0,5128 + 0,3536 X_3 + 0,2147 X_4 + 0,0948 X_2 + 0,7262 X_1 \quad (1)$$

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,6507$ (65,2%), тобто поза врахованими факторами впливу на Y залишився вплив факторів, що забезпечують решту 34,8%. $E(\%)$ – середнє відносне лінійне відхилення Y розрахункового від Y фактичного у відсотках до Y фактичного – становить 2,853%.

Кількісний вплив досліджуваних факторів на зміни операційного прибутку за умов незмінності інших факторів:

- якщо X_3 зросте на 1 долю одиниці, то Y зросте на 0,401 долі одиниці;
- якщо X_4 зросте на 1 долю одиниці, то Y зросте на 0,194 долі одиниці;
- якщо X_2 зросте на 1 долю одиниці, то Y зросте на 0,094 долі одиниці;
- якщо X_1 зросте на 1 долю одиниці, то Y зросте на 0,372 долі одиниці.

Значення коефіцієнтів еластичності (на скільки відсотків у середньому має зрости операційний прибуток :

- якщо X_3 зросте на 1%, то Y зросте на 0,166%;
- якщо X_4 зросте на 1%, то Y зросте на 0,196%;
- якщо X_2 зросте на 1%, то Y зросте на 0,098%;
- якщо X_1 зросте на 1%, то Y зросте на 0,009%.

Наведені дані можуть бути використані у практичному менеджменті.

Висновки.

1. Застосування кореляційно - регресійного методу аналізу економічної діяльності будівельних підприємств опосередковано підтверджує існуючі в літературі данні щодо залежності макроекономічних показників розвитку країни (ВВП) від розміру, структури та динаміки нематеріальних активів.

2. Із сукупності досліджуваних показників нематеріальних активів найвпливовішими на зміни операційного прибутку виявились показники інтелектуальної власності, а саме: частка інтелектуальної власності у нематеріальних активах та темп зміни її розміру.

3. Отримане в результаті досліджень рівняння множинної регресії має практичне значення для менеджменту будівельних підприємств з управління нематеріальними активами, що має бути спрямоване на зростання прибутку від операційної (виробничої) діяльності.

Список літератури:

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 38 «Нематеріальні активи» // [Електронний ресурс] – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/929_050

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи" // [Електронний ресурс] – Режим доступу: dtkk.com.ua/show/2bid010092.html

3. Державне Підприємство "Український інститут промислової власності" Показники роботи за 2012 рік // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uipv.org/ua/stat2012>.

4. Капітальні інвестиції за видами активів/ Державна служба статистики України // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Верин С.А. Нематериальные активы как экономическая категория. Университет управления «ТИСБИ» [Електронний ресурс] // С.А. Верин / – Режим доступу: <http://www.tisbi.ru/assets/Site/Science/Documents/412-VERIN.pdf>

6. Blair, Margaret M. Ownership and Control: Rethinking Corporate Governance for the 21st Century [Текст] // Blair M. M./ — Wash. D. C.: The Brookings Institution, 2009 The Brookings Institution (USA) –371 p.

7. Измайлова К.В. Финансовый анализ у строительстве [Текст] // К.В. Измайлова. -К.: «Кондор». - 2007р.- 238с.

8. Павлова А.В. К вопросу о роли нематериальных активов в инновационном развитии производственной организации [Текст] //А.В. Павлова/ Экономика промышленности. –2011. – № 3 – С.63-66

9. Рейли Р. Оценка нематериальных активов [Текст] //Р. Рейли, Р. Швайс/– М.: ИД «КВИНТО-КОНСАЛТИНГ.– 2005.– 792 с.

10. Ревва А.М. Роль нематеріальних активів у стратегії розвитку промислових підприємств. //А.М. Ревва /[Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ier.donetsk.ua/publish/sbor/all_text/b2012/16.pdf

11. Тарасюк Д.С. Проблеми та перспективи стратегічного управління нематеріальними активами // Д.С. Тарасюк/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=13>.

12. Хитчнер Джеймс Р. Оценка стоимости нематериальных активов[Текст]// Д. Р. Хитчнер / – М.: Маросейка, 2008. – 144 с.

Е.В. Измайлова

Влияние нематериальных активов на операционную прибыль строительных предприятий

С использованием корреляционно – регрессионного метода анализа и соответствующего программного продукта исследуется влияние на операционную прибыль строительных организаций динамики изменения нематериальных активов, в частности, их интеллектуальной составляющей.

Ключевые слова: нематериальные активы, интеллектуальная собственность, методы корреляции, уравнение регрессии.

E.V. Izmaylova

Determination of intangible assets Influence on the operating profit of construction companies

With the use of a correlation – regression method of analysis and corresponding program product is investigated the influence on the operating room to arrive the construction organizations of the dynamics of a change in the intangible assets, in particular, by their intellectual component.

Keywords: intangible assets, intellectual property, correlation methods, the equation of the regression